

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 02 Логопедична робота з дітьми з порушеннями

аналізаторних систем

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Спеціальна освіта. Логопедія

(назва освітньої програми)

Факультет педагогічний

(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма “Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем” для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мова навчання _____ українська _____

Розробник: Федорова Наталія Володимирівна, старший викладач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від “ 27 ” _____ серпня _____ 2019 року № 8

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

_____ (підпис) _____ (проф.І.М.Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету за спеціальністю 016
Спеціальна освіта

Протокол від “ 30 ” _____ серпня _____ 2019 року № 2

Голова методичної комісії педагогічного факультету

_____ (підпис) _____ (доц.Н.А.Сяська)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	1-2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>Обстеження мовленнєвого розвитку дитини з порушеннями аналізаторних систем</i>		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-й	2-3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента - 11	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	6 год.
		Лабораторні	
		8 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	102 год.
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю:			
екзамен			
Передумови для вивчення дисципліни: Анатомія, Фізіологія, Психологія, Педагогіка, Вступ до спеціальності "Спеціальна освіта" і педагогічна деонтологія, Спецпедагогіка з історією, Логопедія, Логопсихологія, Мовленнєві та сенсорні системи і їх порушення, спецметодики.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розширення та систематизація у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти професійних компетентностей з проблем організації та здійснення корекційно-компенсаторного впливу з метою виправлення або послаблення мовленнєвих порушень у дітей з порушеннями аналізаторних систем.

Завдання курсу:

- розширити та систематизувати уявлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про сутність, форми та характерні особливості порушень органів слуху і зору;
- розширити та систематизувати знання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з проблем технології діагностики, корекції та попередження системних порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем;
- продемонструвати інноваційні методи корекції та специфіку сучасних підходів до діагностики, корекції та попередження порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем;
- сприяти практичному застосуванню здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти різних методів діагностики, корекції та попередження порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем;
- стимулювати до активних дій, спрямованих на самоосвіту, саморозвиток та формування професійно-важливих якостей логопеда.

У процесі вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі **компетентності:**

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та у процесі навчання фахівців із спеціальної освіти у закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, критичності та самокритичності.

ЗК02. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування знань у практичних ситуаціях, генерування нових ідей (креативність), виявлення, постановки та вирішення проблем.

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

фахові:

ФК01. Здатність використовувати професійно-профільні знання і практичні навички з природничо-наукових та професійних дисциплін у процесі професійної діяльності в дошкільних, навчально-реабілітаційних центрах, спеціальних закладах освіти та закладі вищої освіти.

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК04. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ФК07. Здатність враховувати особливості виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітній роботі.

ФК12. Здатність планувати та організовувати логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

ФК13. Здатність використовувати сучасні методи діагностики, здійснювати корекційну та реабілітаційну роботу з особами з особливими освітніми потребами.

3. Програмні результати навчання

ПРН-9. Володіти уміннями планування та організації освітньо-корекційної, реабілітаційної роботи з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-10. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-11. Уміти проводити психолого-педагогічне обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями, ставити логопедичний діагноз і проводити відповідну корекційну роботу з дітьми з типовим розвитком та з дітьми, які мають різні види дизонтогенезу, ускладнені порушеннями мовлення або його недорозвитком.

ПРН-12. Знати способи попередження і подолання порушень психічного та/або фізичного розвитку та особливості навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

ПРН-13. Добирати методи логопедичної роботи з особами, які мають різні порушення психофізичного розвитку.

ПРН-15. Організовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

4.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Тема 1. Порушення слухового аналізатора. Причини, форми, ступені порушення слуху у дитини

Фізіологія слуху і рівноваги, хвороби вуха. Причини стійких незворотних порушень слуху. Кондуктивні і сенсоневральні порушення слуху. Класифікація порушень слуху. Особливості прояви порушень слуху у дітей.

Тема 2. Порушення фонетико-фонематичної, лексичної і граматичної будови мови у дитини з порушенням слуху. Особливості діагностики

Специфічні особливості сприйняття і мовлення глухих і слабочуючих дітей.

Порушення фонетико-фонематичного, лексичного та граматичного ладу мови в слабочуючих дітей. Особливості діагностики мовного розвитку у дитини з порушенням слуху.

Тема 3. Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху

Основні форми, методи та прийоми роботи з корекції мовлення у дитини з порушеннями слуху. Специфіка роботи над корекцією звуковимови у дитини з порушенням слуху. Способи постановки звуків. Тактильно-вібраційний контроль.

Тема 4. Формування мовлення у дітей з кохлеарною імплантацією

Рання діагностика стану слухової функції у дітей перших місяців життя, необхідність раннього слухопротезування за допомогою сучасних слухових пристроїв відповідно до ступеню втрати слуху. Сутність кохлеарної імплантації та її роль в компенсації тяжких втрат слуху у дітей. Комплексний підхід до навчання та виховання дітей з кохлеарними імплантами, із залученням висококваліфікованої команди фахівців. Розвиток слухового сприймання та на його основі формування природного розвитку мовлення дитини з кохлеарним імплантом. Вплив слухомовленнєвого розвитку на розвиток пам'яті, уваги, логічного мислення та інтелекту. Роль батьків у процесі навчання та виховання дитини дошкільного віку з кохлеарним імплантом та необхідність постійної підтримки сім'ї висококваліфікованими фахівцями

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Тема 5. Порушення зору. Основи тифлопедагогіки

Анатомо-фізіологічні основи зору. Причини порушень зору. Класифікація сліпих і слабозорих. особливості їх психофізичного розвитку та поведінки. Особливості прояву порушень зору у дітей. Використання зорових можливостей дітей з порушеннями зорового аналізатора.

Тема 6. Характеристика основних рівнів сформованості мовлення у дитини з глибокими порушеннями зору

Реабілітація людей з порушенням зору. Характеристика основних рівнів сформованості мовлення у дитини з глибокими порушеннями зору. Особливості психічного розвитку дитини з порушеннями зору (пізнавальна сфера, розвиток особистості, емоційно-вольова сфера, поведінка, особливості діяльності). Онтогенез мовного розвитку людей з вадами зору. Розвиток вимовної сторони мовлення у дитини з порушенням зору.

Тема 7. Основи логопедичної роботи з дитиною з патологією зору

Особливості логопедичної роботи при порушеннях зору. Зміст та методика логопедичної роботи з подолання системного недорозвитку мовлення у дітей з вадами зору. Корекція зорової основи артикуляції звуків у дитини з патологією зору. Робота над лексичним ладом мови у дитини з порушенням зору. Зміст роботи з корекції і розвитку розумової і мовної діяльності дитини з порушенням зору. Читання і письмо за системою Брайля. Загальна характеристика шрифту Брайля.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. СИСТЕМНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ. ПОНЯТТЯ ПРО СИСТЕМНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ. КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ												
Тема 1. Порушення слухового аналізатора. Причини,	18	4	2			12	18	1	2			15

форми, ступені порушення слуху у дитини												
Тема 2. Порушення фонетико-фонематичної, лексичної і граматичної будови мови у дитини с порушенням слуху. Особливості діагностики	17	2	2			12	17	1				16
Тема 3. Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху	17	4	2			11	17					17
Тема 4. Формування мовлення у дітей з кохлеарною імплантацією	17	2	2	4		12	17	2	2	4		9
Разом за змістовим модулем 1	69	1 2	8	4	-	47	69	4	4	4	-	57
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. КОРЕКЦІЯ СИСТЕМНОГО НЕДОРОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ												
Тема 5. Порушення зору. Основи тифлопедагогіки	17	4	2			11	17		2			15
Тема 6. Характеристика основних рівнів	17	2	2			11	17					17

сформованості мовлення у дитини з глибокими порушеннями зору												
Тема 7. Основи логопедичної роботи з дитиною з патологією зору	17	2	4		11	17			4			13
Разом за змістовим модулем 2	51	8	4	4		33	51		2	4		45
Усього годин	120	20	12	8	-	80	120	4	6	8	-	102

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порушення слухового аналізатора.	2
2	Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху.	2

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи логопедичної роботи з дитиною з патологією слуху.	4
2	Корекційна робота з подолання недорозвитку мовлення у дітей з порушеннями зору.	2
3	Особливості психічного розвитку дитини з порушеннями зору.	2

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Корекційна робота з подолання розладів мовлення з дитиною з патологією слуху.	4
2	Зміст та методика логопедичної роботи з дитиною з патологією зору.	4

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
----------	------------	--------------------

1	Коротко записати основні особливості мовного розвитку слабочуючих дітей (за рівнями) - 4-5 характерних рис для кожного рівня.	4
2	Розробити таблицю «Класифікація сенсорних порушень».	4
3	Перерахувати основні способи постановки звуків у дітей з порушеннями слуху.	4
4	Намалювати будову слухового аналізатора, позначити основні структури.	4
5	У вигляді порівняльної таблиці записати три класифікації порушень слуху (Л. Неймана, міжнародну і Р. Боскис).	4
6	Розробити конспект логопедичного заняття у старшій групі СЗДО для дітей з порушеннями слуху.	4
7	Скласти таблицю «Порівняльна характеристика СПМ у дітей з вадами зору та порушеннями розумового розвитку».	4
8	Провести порівняльний аналіз медичних і педагогічної класифікацій порушень слуху, зробити висновки.	4
9	Скласти схему послідовності корекційно-відновлювальної роботи з подолання одного з порушень мовлення у дитини з сенсорними порушеннями (за вибором студента).	4
10	Підготуйте презентацію: «Специфічні мовленнєві та загальнофункціональні механізми мовлення».	4
11	Коротко проаналізувати подібності та відмінності між мимічним і чистим усним методом навчання глухих вимові.	4
12	Коротко зробити висновок про сутність комунікативної системи навчання мови дітей з порушенням слуху.	4
13	Запропонувати методика діагностики рівня мовного розвитку слабчуючої дитини (3-4 завдання).	4
14	Підготуйте доповідь на науково-практичну конференцію з теми «Значення складників ІКМД для засвоєння та використання мови в актах комунікації».	4
15	Скласти коротку пам'ятку з онтогенезу мовного розвитку дитини з порушенням слуху (із зазначенням віку та особливостей розвитку мови в цьому віці).	4
16	Підготуйте реферат: «Організація логопедичної роботи з дітьми, що мають порушення сенсорного розвитку».	4
17	Підготуйте реферат на тему «Особливості змісту та методик логопедичної роботи з дітьми, що мають порушення сенсорного розвитку».	4
18	Коротко зробити висновок про те, які професії доступні	4

	людям з порушеним слухом.	
19	Підготуйте виступ на науково-практичній конференції з теми “Класифікація сенсорних порушень розвитку”.	4
20	Записати показання і протипоказання до операції кохлеарної імплантації.	4
	Разом	80

10. Методи навчання: словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (лабораторні та практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота.

11. Методи оцінювання: екзамен, усне опитування або письмове опитування (контрольна робота), тестування, реферати, презентації результатів виконаних завдань, захист лабораторних і практичних робіт.

12. Засоби діагностики результатів навчання: екзамен; тести; творчі проекти (портфоліо); реферати; презентації результатів виконаних завдань; виконання творчих завдань.

13. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно			

			виправляє допущені помилки, кількість яких незначна			
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Екзамен виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

14. Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен	Сума
Модуль 1	Модуль 2		

ЗМ 1				ЗМ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
9	8	9	8	9	8	9	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні книги;
- першоджерела;
- схеми, таблиці, довідники
- біографічні дані історико-педагогічних персоналій;
- інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).

16. Питання до підготовки до підсумкового контролю (екзамену)

1. Особливості анатомічної будови органу слуху
2. Клінічна характеристика дітей з порушеннями слуху
3. Причини та прояви порушень слуху
4. Види мовленнєвих порушень у дітей з вадами слуху
5. Фонетико-фонематичні порушення у дітей з вадами слуху
6. Особливості формування лексичного боку мовлення у дітей з вадами слуху
7. Особливості граматичної будови мовлення у дітей з вадами слуху
8. Логопедичне обстеження дітей з вадами слуху
9. Напрямки корекційної роботи із дітьми з вадами слуху

10. Заклади та форми надання корекційної допомоги дітям з вадами слуху
11. Профілактика та збереження слухової функції в умовах повсякденного життя та навчання
12. Основні вимоги до організації розвивального середовища для дітей з порушеннями слуху
13. Зміст логопедичної роботи з дітьми з тяжкими порушеннями слуху
14. Особливості анатомічної будови органа зору
15. Причини виникнення вад зору
16. Основні захворювання органу зору
17. Охарактеризуйте категорію дітей з вадами зору
18. Рівні сформованості мовлення у дітей з вадами зору
19. Охарактеризуйте дітей з I рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
20. Охарактеризуйте дітей з II рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
21. Охарактеризуйте дітей з III рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
22. Особливості методики логопедичної роботи з дітьми з порушеннями зору
23. Особливості обстеження дітей з вадами зору
24. Заклади програми та форми навчання для дітей з вадами зору
25. Основні вимоги до організації розвивального середовища для дітей з порушеннями зору
26. Мовленнєві порушення, що найчастіше зустрічаються в дітей з вадами зору
27. Зміст логопедичної роботи з дітьми з вадами зору
28. Зміст логопедичної роботи з дітьми з важкими порушеннями зору
29. Діти з комплексними вадами
30. Вчення Л.С. Виготського «про первинне порушення, вторинні порушення та супутні розлади»
31. Відбір дітей у групу для дітей з комплексними вадами
32. Визначення напрямків корекційної роботи та навчальних програм для дітей з комплексними вадами
33. Обстеження дітей з комплексними вадами
34. Організація логопедичної роботи з дітьми з комплексними вадами
35. Особливості розвитку компенсаторних можливостей у дітей з порушенням аналізаторних систем

17. Рекомендована література

Основна:

1. Выготский Л. С. Основы дефектологии: учеб. пособие. Спб., 2003. 654 с.
2. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.

3. Гребенюк Т.М., Сасіна І.О., Тімакова Ю.В. Медико-педагогічна корекція зорового сприймання у дошкільників з вадами зору: Навчальний посібник. К., 2005. 147 с.
4. Данілавичюте Е. А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні. *Дефектологія. Особлива дитина : навчання і виховання*. 2013. № 1 (65). С. 2 – 8.
5. Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання: зб. наук. праць: вип. 3. за ред. Колупаєвої А. К.: Педагогічна думка, 2012. с. 198.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 3-ге вид., допов. К. : Академвидав, 2015. 304 с.
7. Засенко В. Спеціальна освіта: кроки до змін. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2017. № 1. С. 7-12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2017_1_3
8. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти : програма курсу. К. : Ін-т спец. пед. НАПН України, 2012. 364 с.
9. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. Київ: Наук. світ, 2010. 196 с.
10. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. Київ, 2016. 152 с.
11. Липа В.А. Психологические основы педагогической коррекции. Донецк: Лебедь, 2000.
12. Логопедия: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Дефектология». под ред. Л. С. Волковой. М. : Просвещение, 2009. 528 с.
13. Логопедія: підручник за ред. М. К. Шеремет. 3-є вид., перер. та допов. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 672 с.
14. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
15. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1994. 143 с.
16. Синьова Є.П. Тифлопсихологія: Підручник. К.: Знання, 2008. 365 с.
17. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
18. Соботович Є.Ф. Тищенко В.В. Засвоєння розумово відсталими дошкільниками граматичних категорій та абстрактного лексико-граматичного значення слова. *Дефектологія*. № 4. 1998. С. 2–5.
19. Соботович Є.Ф., Тищенко В.В. Програмні вимоги до корекційного навчання з розвитку мовлення у дітей старшого дошкільного віку з вадами інтелекту. К.: Актуальна освіта, 2004.
20. Спеціальна педагогіка: навч. посібник. за заг. ред. О. В. Мартинчук. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. 2017. 364 с.
21. Тищенко В.В. Вироблення дії ймовірного прогнозування у мовленнєвій діяльності розумово відсталих дошкільників. *Дефектологія*. 2001. №2. С. 9–13.
22. Тищенко В.В. Діагностика та корекція операції морфологічного аналізу у старших дошкільників з вадами розумового розвитку. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету: Соціально-педагогічна серія:

Випуск 6: *Сучасні проблеми організації роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку*. Кам'янець-Подільський, 2006. С132 – 136.

23. Федорова Н. Гуманістична педагогічна позиція майбутнього логопеда: практикум з елементами тренінгу: навчально-методичний посібник. Рівне, 2019. 40 с.

Допоміжна:

1. Данілавичюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. за ред. А. А. Колупаєвої. К.: ТОВ «Фірма «Есе», 2013. 224 с.
2. Засенко В. На допомогу теорії і практиці. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2014. № 4. С. 7. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2014_4_3
3. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник; за заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський, 2010. 264 с.
4. Мартинчук О. В., Луцько К. Василівна. *Сенсорні чинники когнітивного розвитку дітей з особливими освітніми потребами*. II International scientific conference Modernszation of the educational system: world trends and national peculiarities. С. 455-457.
5. Синьов В.М. До побудови загальної теорії корекційної педагогіки: визначення предмету науки. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія*. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. №1. С.3 – 22.
6. Скрипник Т. В. Роль сенсорної інтеграції в контексте підготовки дітей с аутизмом к образовательному процессу. *Материалы V Международной научно-практической конференции*. 2016. Минск.
7. Скрипник Т. В. Сенсорная интеграция как основа целостного развития детей с аутизмом. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 2017. 80 (4). С. 24-31.
8. Соботович Е. Ф. Психолінгвістическая структура речевої діяльності и механизмы ее формирования. К., 1997.
9. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія: Навчальний посібник (2-е вид., змін, і доп.) / За заг. ред. Шеремет М.К., Мартиненко В.І. К.: КНТ, 2008. 380 с.
10. Федорова Н. В. Теоретичні аспекти фахової підготовки логопеда в умовах університетської освіти. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. Кременець, 2018. Вип. 10. С. 98 – 109.
11. Ярмаченко М. Д. Педагогічний словник. за ред. М. Д. Ярмаченка. К. : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
12. Kosarieva G., Pavlyuk T., Fedorova N. Training of future speech therapists to work with children of preschool age with special needs on the basis of humanistic ideas of tolerance. Problem space of modern society: philosophical-communicative and pedagogical interpretations: Collective monograph. Part II. Warsaw: BMT Erida Sp. z o.o, 2019. P. 357 – 372.

18. Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej> – програми розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> – інклюзивне навчання.

<http://logoclub.com.ua> – логопедичний сайт, де зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.

<https://lib.imzo.gov.ua/> - Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти

<http://www.uasp.org.ua> – українська асоціація корекційних педагогів.

http://logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2 - каталог дидактичних ігор.

Робоча програма «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем
Викладач (і)	Старший викладач Федорова Наталія Володимирівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	https://doshkilnardgu.webnode.com.ua/vikladatskij-sklad/fedorova-n-v/
E-mail викладача:	natalia.fedorova@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Очні консультації – 2 години на тиждень (понеділок, вівторок) Он-лайн консультації – 2 години на тиждень (за попередньою домовленістю з викладачем курсу)

Анотація дисципліни

Курс «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» в професійній підготовці майбутнього спеціального педагога відіграє важливу роль. Вивчення дисципліни спрямоване на розширення та систематизацію у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти професійних компетентностей з проблем організації та здійснення корекційно-компенсаторного впливу з метою виправлення або послаблення мовленнєвих порушень у дітей з порушеннями аналізаторних систем.

Вивчення навчальної дисципліни «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» є важливою складовою набуття студентами особистісної та професійної компетентності. Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» для здобувачів другого рівня (магістр) вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 016 «Спеціальна освіта».

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних (семінарських) занять, лабораторних занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання завдань тощо.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

Опис навчальної дисципліни

ВК 02 Логопедична робота з дітьми з порушеннями
аналізаторних систем

кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	1-2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <i>Обстеження мовленнєвого розвитку дитини з порушеннями аналізаторних систем</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	2, 3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год. самостійної роботи студента – 11 год.	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	6 год.
		Лабораторні	
		8 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	102 год.
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: екзамен			

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Логопедична робота з дітьми з порушеннями аналізаторних систем» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Загальна педагогіка, Спеціальна дошкільна педагогіка, Вступ до спеціальності, Логопедія, Мовленнєві та сенсорні системи і їх порушення, Спеціальна педагогіка, Спеціальна психологія, методики спеціальної освіти.

Мета і завдання дисципліни

1. Мета викладання дисципліни – розширення та систематизація у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти професійних компетентностей з проблем організації та здійснення корекційно-компенсаторного впливу з метою виправлення або послаблення мовленнєвих порушень у дітей з порушеннями аналізаторних систем.

2. Основні завданнями вивчення дисципліни: розширити та систематизувати уявлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про сутність, форми та характерні особливості порушень органів слуху і зору; розширити та систематизувати знання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з проблем технології діагностики, корекції та попередження системних порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем; продемонструвати інноваційні методи корекції та специфіку сучасних підходів до діагностики, корекції та попередження порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем; сприяти практичному застосуванню здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти різних методів діагностики, корекції та попередження порушень мовлення у дітей з порушеннями аналізаторних систем; стимулювати до активних дій, спрямованих на самоосвіту, саморозвиток та формування професійно-важливих якостей логопеда.

3. Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна:

У процесі вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі **компетентності:**

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та у процесі навчання фахівців із спеціальної освіти у закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, критичності та самокритичності.

ЗК02. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування знань у практичних ситуаціях, генерування нових ідей (креативність), виявлення, постановки та вирішення проблем.

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

фахові:

ФК01. Здатність використовувати професійно-профільні знання і практичні навички з природничо-наукових та професійних дисциплін у процесі професійної діяльності в дошкільних, навчально-реабілітаційних центрах, спеціальних закладах освіти та закладі вищої освіти.

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК04. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ФК07. Здатність враховувати особливості виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітній роботі.

ФК12. Здатність планувати та організовувати логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

ФК13. Здатність використовувати сучасні методи діагностики, здійснювати корекційну та реабілітаційну роботу з особами з особливими освітніми потребами.

Очікувані результати навчання

ПРН-9. Володіти уміннями планування та організації освітньо-корекційної, реабілітаційної роботи з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-10. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-11. Уміти проводити психолого-педагогічне обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями, ставити логопедичний діагноз і проводити відповідну корекційну роботу з дітьми з типовим розвитком та з дітьми, які мають різні види дизонтогенезу, ускладнені порушеннями мовлення або його недорозвитком.

ПРН-12. Знати способи попередження і подолання порушень психічного та/або фізичного розвитку та особливості навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

ПРН-13. Добирати методи логопедичної роботи з особами, які мають різні порушення психофізичного розвитку.

ПРН-15. Організовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної домашньої роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. СИСТЕМНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ. ПОНЯТТЯ ПРО СИСТЕМНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ. КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ							
Тема 1. Порухення слухового аналізатора. Причини, форми, ступені порушення слуху у дитини – 4 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	Коротко записати основні особливості мовного розвитку слабочуючих дітей (за рівнями) - 4-5 характерних рис для кожного рівня. Розробити таблицю «Класифікація сенсорних порушень». (М07)	1, 2, 5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Порушення слухового аналізатора. – 2 год.	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, М02, М04, М07, М09	1 бал	Перерахувати основні способи постановки звуків у дітей з порушеннями слуху.	1, 2, 5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Тема 2. Порушення фонетико-фонематичної, лексичної і граматичної будови мови у дитини с порушенням слуху. Особливості діагностики - 2 год. Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху. – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	Намалювати будову слухового аналізатора, позначити основні структури. (М07) У вигляді порівняльної таблиці записати три класифікації порушень слуху (Л. Неймана, міжнародну і Р. Боскис). (М07) Розробити конспект логопедичного заняття у старшій групі СЗДО для дітей з порушеннями слуху.			
	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, М02, М04, М07, М09	1 бал	Скласти таблицю «Порівняльна характеристика СПМ у дітей з вадами зору та порушеннями розумового розвитку». (М07)			
Тема 3. Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху – 4 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	Провести порівняльний аналіз медичних і педагогічної класифікацій порушень слуху, зробити висновки. (М07)	1, 2, 5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху. – 2 год.	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, М02, М04, М07, М09	1 бал	Скласти схему послідовності корекційно-відновлювальної роботи з подолання одного з порушень мовлення у дитини з сенсорними порушеннями (за вибором студента). (М07) Підготуйте презентацію: «Специфічні мовленнєві та загальнофункціональні механізми мовлення». (М07)			

Тема 4. Формування мовлення у дітей з кохлеарною імплантацією – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал		1, 2, 5, 6	5 балів	
Особливості логопедичної роботи з дитиною з патологією органів слуху. – 2 год.	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	1 бал				
Корекційна робота з подолання розладів мовлення з дитиною з патологією слуху. – 4 год.	Лабораторне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	2 бали				
Змістовий модуль 2.							
КОРЕКЦІЯ СИСТЕМНОГО НЕДОРОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ							
Тема 5. Порушення зору. Основи тифлопедагогіки – 4 год.	Лекція	МН1, МН3	2 бали	Коротко проаналізувати подібності та відмінності між мімічним і чистим усним методом навчання глухих вимові. (МО7)	5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Корекційна робота з подолання недорозвитку мовлення у дітей з порушеннями зору.– 2 год.	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	1 бал	Коротко зробити висновок про сутність комунікативної системи навчання мови дітей з порушенням слуху. (МО7) Запропонувати методику діагностики рівня мовного розвитку слабочуючої дитини (3-4 завдання). (МО7)			
Тема 6. Характеристика основних рівнів сформованості мовлення у дитини з глибокими порушеннями зору – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	Підготуйте доповідь на науково-практичну конференцію з теми «Значення складників ІКМД для засвоєння та використання мови в актах комунікації». (МО7)	1, 2, 5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Особливості психічного розвитку дитини з порушеннями зору. – 2 год.	Практичне заняття	МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	1 бал	Скласти коротку пам'ятку з онтогенезу мовного розвитку дитини з порушенням слуху (із зазначенням віку та особливостей розвитку мови в цьому віці). (МО7)	1, 2, 5, 6	5 балів	До проведення наступного практичного
Тема 7. Основи логопедичної роботи з	Лекція	МН1, МН3	1 бал				практичного

<p>дитиною з патологією зору. – 2 год.</p> <p>Зміст та методика логопедичної роботи з дитиною з патологією зору. – 4 год.</p>	<p>Лабораторне заняття</p>	<p>МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9</p>	<p>2 бали</p>	<p>Підготуйте реферат: «Організація логопедичної роботи з дітьми, що мають порушення сенсорного розвитку». (МО7)</p> <p>Підготуйте реферат на тему “Особливості змісту та методик логопедичної роботи з дітьми, що мають порушення сенсорного розвитку”.(МО7)</p> <p>Коротко зробити висновок про те, які професії доступні людям з порушеним слухом. (МО7)</p> <p>Підготуйте виступ на науково-практичній конференції з теми “Класифікація сенсорних порушень розвитку”.(МО7)</p> <p>Записати показання і протипоказання до операції кохлеарної імплантації. (МО7)</p>			<p>заняття</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Екзамен</p>	<p>МО1</p>	<p>40 балів</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>35 балів</p>	<p>–</p>

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО3 – колоквиум;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, проектор для комунікації та опитувань, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль); програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Політика дисципліни

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є користування ними лише під час підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування усіх видів занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та підсумкові завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;

- не списувати під час виконання тестових завдань та написання контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

У разі виявлення плагиату в будь-яких видах робіт, Ви отримаєте незадовільну оцінку і повинні будете повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: екзамен.

Відвідування лекційних занять оцінюється в 1 бал. (Загальна сума балів – $10 \cdot 1 = 10$).

Участь у практичних та лабораторних заняттях, виконання завдань до практичних та лабораторних занять – 1 бал (Загальна сума балів – $10 \cdot 1 = 10$).

Виконання завдань самостійної роботи – 5 балів за кожну тему (Загальна сума балів – $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 35$).

Підсумкове тестування – 40 балів

Додаткові бали: ІНДЗ – додаткові 5 балів, студент може отримати за виявлену творчість і особливу активність у різних видах діяльності – **додаткові 5 балів**:

Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє			

			зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен	Сума
Модуль 1				Модуль 2				
ЗМ 1				ЗМ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
9	8	9	8	9	8	9	40	100

Питання до підготовки до підсумкового контролю (екзамену)

1. Особливості анатомічної будови органу слуху
2. Клінічна характеристика дітей з порушеннями слуху
3. Причини та прояви порушень слуху
4. Види мовленнєвих порушень у дітей з вадами слуху
5. Фонетико-фонематичні порушення у дітей з вадами слуху
6. Особливості формування лексичного боку мовлення у дітей з вадами слуху
7. Особливості граматичної будови мовлення у дітей з вадами слуху
8. Логопедичне обстеження дітей з вадами слуху
9. Напрямки корекційної роботи із дітьми з вадами слуху
10. Заклади та форми надання корекційної допомоги дітям з вадами слуху
11. Профілактика та збереження слухової функції в умовах повсякденного життя та навчання
12. Основні вимоги до організації розвивального середовища для дітей з порушеннями слуху
13. Зміст логопедичної роботи з дітьми з важкими порушеннями слуху
14. Особливості анатомічної будови органа зору
15. Причини виникнення вад зору
16. Основні захворювання органу зору
17. Охарактеризуйте категорію дітей з вадами зору
18. Рівні сформованості мовлення у дітей з вадами зору
19. Охарактеризуйте дітей з I рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
20. Охарактеризуйте дітей з II рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
21. Охарактеризуйте дітей з III рівнем загального розвитку мовлення у дітей з зоровою патологією
22. Особливості методики логопедичної роботи з дітьми з порушеннями зору
23. Особливості обстеження дітей з вадами зору
24. Заклади програми та форми навчання для дітей з вадами зору
25. Основні вимоги до організації розвивального середовища для дітей з порушеннями зору
26. Мовленнєві порушення, що найчастіше зустрічаються в дітей з вадами зору
27. Зміст логопедичної роботи з дітьми з вадами зору
28. Зміст логопедичної роботи з дітьми з важкими порушеннями зору
29. Діти з комплексними вадами
30. Вчення Л.С. Виготського «про первинне порушення, вторинні порушення та супутні розлади»
31. Відбір дітей у групу для дітей з комплексними вадами
32. Визначення напрямків корекційної роботи та навчальних програм для дітей з комплексними вадами

33. Обстеження дітей з комплексними вадами
34. Організація логопедичної роботи з дітьми з комплексними вадами
35. Особливості розвитку компенсаторних можливостей у дітей з порушенням аналізаторних систем

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Выготский Л. С. Основы дефектологии: учеб. пособие. Спб.. 2003. 654 с.
2. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
3. Гребенюк Т.М., Сасіна І.О., Тімакова Ю.В. Медико-педагогічна корекція зорового сприймання у дошкільників з вадами зору: Навчальний посібник. К., 2005. 147 с.
4. Данілавичюте Е. А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні. *Дефектологія. Особлива дитина : навчання і виховання*. 2013. № 1 (65). С. 2 – 8.
5. Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання: зб. наук. праць: вип. 3. за ред. Колупаєвої А. К.: Педагогічна думка, 2012. с. 198.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 3-ге вид., допов. К. : Академвидав, 2015. 304 с.
7. Засенко В. Спеціальна освіта: кроки до змін. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2017. № 1. С. 7-12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2017_1_3
8. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти : програма курсу. К. : Ін-т спец. пед. НАПН України, 2012. 364 с.
9. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. Київ: Наук. світ, 2010. 196 с.
10. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. Київ, 2016. 152 с.
11. Липа В.А. Психологические основы педагогической коррекции. Донецк: Лебедь, 2000.
12. Логопедия: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Дефектология». под ред. Л. С. Волковой. М. : Просвещение, 2009. 528 с.
13. Логопедія: підручник за ред. М. К. Шеремет. 3-є вид., перер. та допов. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 672 с.
14. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
15. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1994. 143 с.
16. Синьова Є.П. Тифлопсихологія: Підручник. К.: Знання, 2008. 365 с.
17. Собонович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
18. Собонович Є.Ф. Тищенко В.В. Засвоєння розумово відсталими дошкільниками граматичних категорій та абстрактного лексико-граматичного значення слова. *Дефектологія*. № 4. 1998. С. 2–5.
19. Собонович Є.Ф., Тищенко В.В. Програмні вимоги до корекційного навчання з розвитку мовлення у дітей старшого дошкільного віку з вадами інтелекту. К.: Актуальна освіта, 2004.
20. Спеціальна педагогіка: навч. посібник. за заг. ред. О. В. Мартинчук. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. 2017. 364 с.
21. Тищенко В.В. Вироблення дії ймовірного прогнозування у мовленнєвій діяльності розумово відсталих дошкільників. *Дефектологія*. 2001. №2. С. 9–13.
22. Тищенко В.В. Діагностика та корекція операції морфологічного аналізу у старших дошкільників з вадами розумового розвитку. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного

університету: Соціально-педагогічна серія: Випуск 6: *Сучасні проблеми організації роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку*. Кам'янець-Подільський, 2006. С132 – 136.

23. Федорова Н. Гуманістична педагогічна позиція майбутнього логопеда: практикум з елементами тренінгу: навчально-методичний посібник. Рівне, 2019. 40 с.

Допоміжна:

1. Данілавичюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. за ред. А. А. Колупасвої. К.: ТОВ «Фірма «Есе», 2013. 224 с.
2. Засенко В. На допомогу теорії і практиці. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2014. № 4. С. 7. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2014_4_3
3. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник; за заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський, 2010. 264 с.
4. Мартинчук О. В., Луцько К. Василівна. *Сенсорні чинники когнітивного розвитку дітей з особливими освітніми потребами*. II International scientific conference Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities. С. 455-457.
5. Синьов В.М. До побудови загальної теорії корекційної педагогіки: визначення предмету науки. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія*. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. №1. С.3 – 22.
6. Скрипник Т. В. Роль сенсорної інтеграції в контексте підготовки дітей с аутизмом к образовательному процессу. *Материалы V Международной научно-практической конференции*. 2016. Минск.
7. Скрипник Т. В. Сенсорная интеграция как основа целостного развития детей с аутизмом. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 2017. 80 (4). С. 24-31.
8. Соботович Е. Ф. Психолінгвістическая структура речевої діяльності и механизмы ее формирования. К., 1997.
9. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія: Навчальний посібник (2-е вид., змін, і доп.) / За заг. ред. Шеремет М.К., Мартиненко В.І. К.: КНТ, 2008. 380 с.
10. Федорова Н. В. Теоретичні аспекти фахової підготовки логопеда в умовах університетської освіти. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. Кременець, 2018. Вип. 10. С. 98 – 109.
11. Ярмаченко М. Д. Педагогічний словник. за ред. М. Д. Ярмаченка. К. : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
12. Kosarieva G., Pavlyuk T., Fedorova N. Training of future speech therapists to work with children of preschool age with special needs on the basis of humanistic ideas of tolerance. Problem space of modern society: philosophical-communicative and pedagogical interpretations: Collective monograph. Part II. Warsaw: BMT Erida Sp. z o.o, 2019. P. 357 – 372.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej> – програми розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> – інклюзивне навчання.

<http://logoclub.com.ua> – логопедичний сайт, де зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.

<https://lib.imzo.gov.ua/> - Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти

<http://www.uasp.org.ua> – українська асоціація корекційних педагогів.

http://Logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2 - каталог дидактичних ігор.

